

pričan, da je prevažen znak in zanesljivo merilo našega vsestranskega napredka, da ne proizvajamo samo leposlovnih in znanstvenih knjig, ampak tudi knjižne pripomočke za raznovrstne stroke praktičnega življenja. In prav s takimi proizvodi dokazujemo potrebnost, pa tudi sposobnost domačega govora za katerokoli svrhu. Skrajuje tesnosrčni in menda že tudi zastareli so tisti nazori, ki omejujejo ime literature samo na leposlovje. Ako bodi najpristnejši izraz prosvetnega napredka vsakega naroda njegova književnost, tedaj le-ta ne sme obsezati samo leposlovja, ki dostikrat nima drugega namena, nego da olepšava in slajša življenje višjim že tako lagodno živečim stanovom, ampak obsezaj tudi vso praktično in strokovno literaturo. Prešeren nam znači vrhunec poezije, a za Prešernovih časov je v javnem življenju gospodovala izključno nemščina, in Prešeren sam je dopisoval Vrazu — nemški. Zato se v tem pogledu popolnoma ujemamo s pokojnim Žepičem, ki je neki večkrat izrazil svoje veselje o tem, ker smo že toliko napredovali, da sir in slanino že lahko zavijamo tudi v slovenski tiskano makulaturo. — Zategadelj smo prav hvaležni g. Kuncu kot književnemu obdelovalatlju neke nove stroke, in prav iz srca pritrjujemo zadnjim besedam v »vvodu« obeh navedenih knjižic; »Meni pa bode ostajala zavest, da sem, četudi z ne malimi težkočami in žrtvami vstvaril zopet novo, dobro in koristno delo«.

Slovensko-angleška slovnica. Spisal Peter Jos. Jeram. Založila in tiskala tiskarna »Amerikanskega Slovenca«. 1895. Tower, Minn. U. S. America. Str. 177, 4°. Cena? — Po prijazni roki (mons. Buha) nam je došla ta lična, menda po ameriškem načinu v živo rdeče platnice mehko vezana knjiga. Obsega »nauk o izrekovanju«, (na 16 str.), potem v dveh oddelkih 75 slovnških nalog po znanem Ahn-Ollendorfovem načinu. Za nameček je dodal pisatelj »nekaj pravil o pisavi« in pa metersko »mero in vago« za primerjanje z ameriško. — Onim našim nestalnim ali pa tudi nesrečnim rojakom, ki so si prisiljeni onkraj velike luže iskati sreče, je podal g. Jeram (pseudonim?) s to slovnico jako priročno sredstvo za priučitev jezika, katerega znanje je v Zedinjenih državah neizogibno; v imenu teh rojakov ga prav toplo zahvaljujemo; samo za to mora še poskrbeti, da se bo knjiga tudi v domovini primerno obznanila in razpečala. — O skromnosti pisateljevi priča to, da je za »predgovor« navedel izrek Trdinov: »Vsak naj se trudi po svoji moči; kdor zamore mnogo, ta naj dela mnogo: komur je pa narava manjše zmožnosti podelila, ta naj tudi te obrne narodu v korist«. Modra pa je tudi opazka, s katero zaključuje pisatelj slovnški del: »Prav brez učitelja, se je angleškemu jeziku dobro priučiti nemogoče. Pazljivost, vaja, pa dobra volja sa dati poučiti zvedenim: to so najboljši pripomočki«. To pač velja o vsakem jeziku.

Zbornika »Mittheilungen des Musealvereines für Krain« nam je došel VIII. letnika II. sešitek s to-le vsebino: 1. Beziehungen zwischen Erdbeben und atmosphärischen Bewegungen, von Ferdinand Seidl; 2. Schloss und Herrschaft Lueg von S. Rutar (Fortsetzung); 3. Aus dem Tagebuche eines krainischen Edelmaunes (1605—1608), von A. Kaspret (Fortsetzung und Schluss). — V »Literaturberichtu« ocenjuje P. v. R. tri književne publikacije, ki se neposredno ali posredno dotikajo naših ljudij in dežel, in naposled se omenjajo pod zaglavjem »Literatur über Krain« tri Črnologarjeve razprave, ki so jih prinesle »Mittheilungen der k. k. Centralcommission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale« v XXI. zv., II. seš.

Šolskih izvestij nam je od zadnjega poročila došlo dvoje, namreč: »Jahresbericht des k. k. Staatsobergymnasiums zu Laibach veröffentlicht am Schlusse des Schuljahres 1894/95 durch den Director Andreas Senekovič. Inhalt: 1.) Die astronomische Strahlenbrechung. Von Professor M. Vodusek. 2.) Schulanrichten. Vom Director. Laibach 1895. Buchdruckerei von Ig. v. Kleinmayer & Fed. Bamberg«. Str. 66. Na notranjih straneh platnic nahajamo »Verzeichnis der in den

Jahresberichten des k. k. Staats-Obergymnasiums erschienenen wissenschaftlichen Abhandlungen«. — Potem: »Letno izvestje c. kr. obrtnih strokovnih šol za obdelovanje lesa in za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani o šolskem letu 1894/95. Na svetlo dal c. kr. direktor Ivan Šubic. V Ljubljani 1895. Natisnila Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg«. Str. 24. Na predzadnji strani platnic so še naznanila o pričetku šolskega leta 1895/96«. —

O navadi ali bolj razvadi naših dvojezičnih srednješolskih zavodov, izdajati izključno nemška izvestja, kakor da bi bila le-ta notranje-uradna stvar, ne pa v prvi vrsti zlasti občinstvu namenjena — o tej razvadi, sicer že iz prvine »per vim inertiae« ukoreninjeni, toda v zakonu nikakor ne utemeljeni, je naposled tudi »Slov. Narod« izpregovoril nekaj umestnih besed, rekoč, da bode treba pristojnim činiteljem z vso odločnostjo vzeti to stvar v roke. Mi popolnoma pritegnemo tej zahtevi, samo teh mislij smo, da bi se bilo to moralo že davno zgoditi.

O »Materinem blagoslovu« smo bili zadnjič čisto na kratko sporočili, da je izšel v »Slov. knjižnici« v drugem natisku. To poročilo pa ni točno. Opozorjeni od kompetentne strani, smo se uverili, da je igra v prvem in drugem dejanju nekoliko, v tretjem dejanju pa skoro popolnoma predelana v to svrhu, da bi ustrezala zahtevam dramatične tehnike in umetnosti. V prvem dejanju predelane igre je sedaj zasnutek (ekspozicija) taka, da čitatelj brzo razvidi, o čem se bode igra vršila, in da se seznani z vsemi nje osobami. Vsaki sledeči prizor je po prejšnjem lepo pripravljen in motiviran, tako da se čitatelju zdi, da bi se dejanje niti drugače ne moglo razviti, nego se; poleg tega pa je vendar dejanje toliko zamotano, da nam vztraja pozornost do zadnjega prizora, v katerem se naposled zapletek razvozla. Vrlo je uspela tudi karakteristika oseb, o katerih se sme reči, da imajo res meso in kri. Sploh je vsa snov zajeta iz narodnega življenja in izvedena v narodnem, moralnem duhu, in sedaj, ko se je vprašanje o predelski železnici vnovič sprožilo, je zadobila na novo aktuvalno vrednost.

Tudi kar se jezika in stihotvorja dostaje, je igra vzorna. Šesterostopni jambi (aleksandrinci) se jako gladko čitajo ter se vsebini izvrstno prillegajo. — Vzpričo vseh teh vrlin priporočamo »Materin blagoslov« ne samo najtopleje domačim odrom, katerih repertoar se z njim za stalno okoristi, ampak opozarjamo nanj zlasti tudi učitelje slovenščine na srednješolskih zavodih, ki so tolikanj v zadregi za dobre narodne igre. Torej tudi bodoče čitanke »Materinega blagoslova« ne bodo smele prezreti.

Slovensko-nemškega slovarja Wolfovega se je izdal, kakor smo povzeli iz drugih časopisov — nam še ni došel — 22. snopič, obsezajoč slovarsko gradivo od besede »valjan« do besede »zapletenost«. — Dopolnilo se nam je tudi še nekaj drugih novih knjig (»Navod o osnovanji in poslovanji slovenskih posojilnic«, »Krištofa Šmida sto majhnih pripovedek za mladino« v 2. natisku, »Robinzon« in »Umno čebelarstvo«), toda prepozno, da bi jih mogli oceniti v tej številki.

Krempljeva slavnost ob odkritju njegovega spomenika pri Mali Nedelji se je vršila dne 11. vel. srpana ob ogromni udeležbi domačega ljudstva, ki je privrelo od vseh strani. V podrobnosti tega slavlja, o katerem so tako že vsi slovenski časniki manj ali bolj obširno poročali, se ne moremo spuščati. Tukaj samo poudarjamo velik pomen takih svečanostij; ne le da s tem izkažemo svojim slavnim prednjikom dolžno hvaležnost, ki je le-tim itak jedino, dasi zakasnelo plačilo za njih narodno delovanje in trudoljubje; take slovesnosti, četudi so prirejene v spomin pokojnih narodnjakov »minorum gentium« in so zategadelj bolj lokalnega značaja, so izvrstno dramilo naših rojakov tistega kraja, v katerem se svečanost vrši. Tako manj pokojnih narodnjakov še davno po smrti delu-